

VECKOBLADET

Fredag 16 januari
Utkommer fredagar

1998

24:e årg.

1/2

Kongressen: Bra - jättebra, faktiskt!

Det var det vanligast omdömet bland delegater, som jag frågade på vägen hem om vad deras helhetsbedömning av kongressen var. Detta i stort sett oavsett hemort eller politisk inriktning. Själv instämmer jag - på det stora hela, och då syftar jag på såväl politiska beslut som personval. Det allra bästa tyckte alla, som jag pratade med, var att Gudrun omvaldes med acklamation. Så vi har antagit en valplattform, ett utbildningspolitiskt program och ett internationellt uttalande.

Dags för rättvisa

Valplattformen, "Dags för rättvisa", behandlades under första kongressdagen. Det var en bra valplattform från början, tycker jag och kongressbehandlingen gjorde den bättre i vissa avseenden men försvagade den i andra. Den blev bättre mycket tack vare ett motförslag från Kronoberg som lyfte fram miljöperspektivet starkare än det ursprungliga förslaget, som starkt prioriterade kampen mot arbetslösheten. Försvagningen berodde på att flera motioner med ofinansierade löften gick igenom. Om vi inte igen ska hamna i en överbudssituation, så kommer detta att innebära problem i valrörelsen.

Om friskolor - privatskolor

I partistyrelsen hade jag reserverat mig till förmån för en ganska neutral skrivning i det utbildningspolitiska programmet om dessa skolor. Jag är ingen älskare av friskolor och jag ser riskerna med segregering av skolor. Men jag reagerar mot att inte lämna en möjlighet för människor som själva vill engagera sig för sina ideer och sina barn. Vår ideologi borde väl stödja egeninitiativ och inte bara statscentralism? Och jag tycker nog att vårt tal om multikulturalitet känns etnocentriskt om detta måste utövas i av svenska staten bestämda former. En neutral skrivning passade mig bra, för jag känner mig vacklande och osäker i mina åsikter samtidigt som jag vet att andra har väldigt starka åsikter och känslomässigt engagemang.

Partistyrrelsens förslag innebär ett principiellt avståndstagande, men en förståelse för behovet i vissa lägen, exempelvis de i glesbygden som upprätthåller byskolor som läggs ner av kommunen. Så fanns det motioner som ville döpa om friskolorna till privatskolor och mycket mer

kategoriskt deklarerat ett avståndstagande. Dessa motioner fick starkt stöd på kongressen. Många argumenterade för att all utbildning ska bedrivas i offentlig regi.

Vi var några kongresstalare som påpekade att sådana skrivelser i så fall också omfattade folkhögskolor, och i den version som sedan presenterades av en redaktionskommitte hade man lagt till att folkrörelseägda folkhögskolor inte räknades till privatskolorna. Det var ingen diskussion om vad folkrörelse innebär. Rimligtvis

måste frikyrkorna räknas dit, men gör svenska kyrkan det? Ska vi motarbeta Jämshögs folkhögskola? Det är väl knappast rimligt att kalla en privat stiftelse för folkrörelse även om Vänsterpartiet stödjer den ekonomiskt? Vad ska v-distriktet göra med sitt engagemang för Kvarnby?

Nå, nu tror jag inte att man kommer att tolka det här beslutet så snävt. Men det är lite oroande för partidemokratin, tycker jag, när jag hör ledamöter som röstat för principen efteråt säga, att ett beslut om att i princip vara emot privatskolor inte behöver betyda att man agerar i praktiken. Det var väl ungefär så Hanna Zetterberg sa i TV också.

Ingen student-majoritet

Stort stöd fick jag för en annan reservation på det utbildningspolitiska programmet, nämligen den mot studentmajoritet i högskolorna och universitetens styrelser. Partistyrelsen hade accepterat vänsterstudenternas krav på majoritet i alla organ, men kongressen höll med om att det var en konstig form av demokrati med tanke på att det är så många olika grupper som styrelsen styr över. Särskilt de mindre högskolorna är aktiva i sina regioner och bedriver många regionalpolitiska projekt. Styrelser-

na har också arbetsgivaransvar över forskare och personalgrupper som inte ens har med undervisningen och göra, samt över studenternas egna lärare. Däremot handlar det sällan om undervisningen. Med studenter kan det vara upp och ner. Ibland hög aktivitet, ibland låg, men aldrig är det någon kontinuitet, och det behövs i en styrelse.

Betygsfri skola

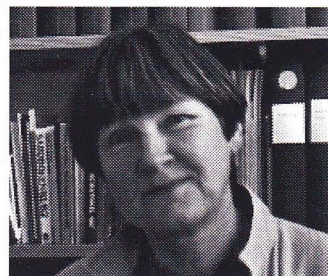
Det var några på kongressen som ifrågasatte programmets linje mot en betygsfri skola. Jag tror också att det är en fråga som är mogen för en diskussion och eventuell omvärdering. Problemet med hur urval till högre studier ska ske löses i programmet genom att så många som möjligt ska få studera det de vill, och i de fall urvalsinstrument behövs ska antagningsprov och intervjuer användas. Betygen ges skuld till den sociala snedrekryteringen. Jag tror det är en mycket yttlig analys. Jag ser betydligt större risker för att arbetarbarn diskrimineras med omdömen och intervjuer. Vi vet också att flickor med betygen har vissa möjligheter att hävda sig mot pojkarna. Jag har hört de som menar att högskoleprovet, som gynnar pojkarna, kom till bland annat av den anledningen.

Själv har jag aldrig sysslat med utbildningspolitik, och jag har svårt att bedöma i vad mån det program kongressen antog kan bli till stöd och nytta för våra aktiva utbildningspolitiker. Förhoppningsvis kan det bli så. Men på vad det gäller privatskolorna är jag övertygad om att det istället kommer att ställa till bekymmer för många både i samarbetet med andra partier och i valrörelsen.

Hur förstår vi världen?

Det är faktiskt inte lätt att veta hur man ska se på världen idag. Jag tycker att det internationella uttalande som kongressen tog är ett mycket bra första steg i vårt fortsatta internationella arbete. Att kalla texten för uttalande är möjligen något missvisande, för det är inte en text som riktar sig till allmänheten. Det är istället ett steg för en bland vänsterpartister gemensam förståelse av världen. Det ansluter sig till pågående diskussioner om globalisering. Kanske inte så märkvärdigt, men ändå det som vi kunde enas om på detta stadium.

forts sid 8

Birgit Krantz död

Birgit Krantz dog natten till torsdagen den 8 januari efter knappt ett års sjukdom. I våras när hon opererades för magsmärtor upptäcktes obotlig cancer i bukspottkörteln.

Birgit var arkitekt och blev 1978 professor i byggnadsfunktionslära vid arkitektskolan här i Lund då hon efterträdde Carin Boalt. Birgit hade jobbat några år vid byggnadsforskningsinstitutet i Gävle där vi lärde känna henne. Dessförinnan hade hon arbetat på A4 Arkitektkontor i Stockholm.

Under sin tid på arkitektskolan ägnade sig Birgit främst åt boendeforskning, särskilt kring kvinnors vardagsliv, och hon var aktiv i Kvinnors byggforum. I början av 90-talet var Birgit ordförande i Nordiskt förening för arkitekturforskning, som ger ut den enda vetenskapliga tidskriften kring ämnet.

Birgit Krantz var sedan 70-talet aktiv i vänsterpartiet. När hon flyttade till Lund, blev hon till en början engagerad i styrelsen för Vpk Lund, och efter valet 1982 började Birgit arbeta med kommunalpolitiken. Hon var stridbar ledamot av konsthallsnämnden tills den lades ner.

Birgit var alltid oerhört entusiastisk och kunde få med sig den mest tvivlande. Ständigt full av idéer och beredd till segt arbete i partiet och för olika solidaritetsprojekt fick hon som ordförande i vänortsföreningen Lund-León flera tillfällen att besöka Nicaragua och olika vänortsmöten runt om i Europa. Bland de sista insatserna från Birgits sida var att samla in glasögon till Nicaragua. De ligger nu i Stockholm och väntar på att skickas iväg.

När Birgit gick i pension 1995, flyttade hon genast till kollektivhuset Färdknäppen i Stockholm, som hon själv varit med om att ta initiativ till och se till att det blev byggt.

Birgit blev aldrig riktigt lundabo i själ och hjärta - trots allt hade hon sin själ och sina barn i Stockholm. Men sitt hjärta delade hon med sig till sina vänner i Lund och Göteborg och var i världen de än bor.

Vi ska aldrig glömma dig Birgit - vi saknar dig så oerhört mycket.

Thomas Schlyter

Kan man lära sig att lära ut demokrati

Som fritidspolitiker och lärare i samhällskunskap på en folkhögskola fastnade jag för titeln. Demokratiakademien som bildades 1993 på initiativ av föreningen Ordfront anordnar en lärarfortbildning på detta tema.

I december var jag iväg på det första seminariet. Ett fullspäckat program med flera intressanta föreläsare. Bengt Göransson, ordförande i den nyligen tillsatta demokratiutredningen talade på temat: Om konsten att köpa tomat, reflektioner över demokratin i kommersialismens tidevarv.

Att vara kommunalpolitiker är en helt annan sak än att köpa tomat, menar han. Om jag som kund går och handlar vill jag naturligtvis ha den bästa varan till det bästa priset. Jag funderar inte speciellt mycket över ifall kunderna som kommer senare under dagen kan få en lika bra produkt som jag fått, jag funderar inte ens över om de kan få några varor överhuvudtaget. Det är mitt privata behov i just det ögonblicket som är intressant. Varje affär är en exklusiv kund- affärsinnehavare företeelse. I den kommunala vardagen är det den totalt motsatta synen som måste råda. De produkter vi har tillgång till måste räcka till alla, knappa resurser ska fördelas rättvist. Konsekvenserna av ett beslut måste utredas så att inte vissa medborgare drabbas mer än andra etc.. Marknad- kundförhållandet räcker inte som idé i samhällslivet menar han.

Affärer görs på reflex

Han fortsätter och berättar om den ökade hastigheten. Allting ska gå så fort numera. Beslut ska skyndas på, utredningar ska hafsas fram. Men kloka beslut måste ta tid. Det är ju eftertanken och dialogen som utgör grunden för klokheten. Även den s.k marknaden skulle må bra av eftertanke, en affär som för några år sedan tog 2-3 dagar gör numera på reflex, utan tanke. Hela samhällslivet är som Jopardy, snabbt men med en oerhört hög felprocent. Affärslivet räknar idag med en riskfaktor på 30%. Den var för bara några år sedan 10%.

I ett samhälle där allt snurrar fortare, där tid för eftertanke nästan saknas och där det finns en stor fixering vid vad som händer vid beslutstillfället är det inte lätt att hitta identitet och mening, eller att känna delaktighet.

Hur ska man bli behövd

Det är kanske inte beslutstillfällena som utgör grunden för demokratin. Bengt Göransson menar att fixeringen vid omröstningar borde tonas ner och att man istället borde fundera på hur människor i allmänhet ska känna sig delaktiga och behövd i processen. Om ingen hör mig och ingen ser mig så behövs jag ju inte. Jag själv tänkte på det igår då jag satt och lysnade på

representanter från folkbildningsrådet. De talade om svaga grupper som folkhögskolan speciellt vänder sig till men sällan när och exemplifierade med schablonen ensamstående mamma på Rosengård. Samtidigt satt det ialla fall 15 personer, minst, från Rosengård i publiken, flera ensamstående. Osedda, obekräftade men omtalade som vanligt, alltså inte delaktiga i processen om folkbildningen i framtiden.

Fiskekvoter försvårar för folk

En annan intressant aspekt på utvecklingen av demokratin tog Otto Brox, norsk samhällsforskare och debattör, tidigare stortingsledamot för SV upp. Han menar att privatiseringen av fiskekvoterna i Nordnorge försvårar för vanligt folk att överleva, att öka inkomst-klyftorna och att på det viset minska engagemanget för det gemensamma samhället. Ett annat exempel är privatiseringen av vattenkraften som tidigare var en gemensam kommunal angelägenhet.

Friheten frigör dig inte längre

Den som ändå vände upp och ner på alla begrepp och som gjorde en stor del av publiken mycket konfunderad var Ejvind Larsen, redaktör på den danska tidningen Information. Hela problemet den s.k demokratin är att vi inte har tid till den och att det är det pris vi får betala för utvecklingen. - Det är knappast tid till att ge sig god tid, säger han.

Han citerar Metallica som sjunger Friheten frigör dig inte längre. Och alltihop är pengarnas fel. Den demokrati vi tycker oss ha idag och så starkt står upp och kämpar för låser oss bara i något som absolut inte är demokratiskt. Som exempel visar han en kurva över den arbetsföra befolkningen i Danmark.

Marginaliseringen ökar

- Vi hade ungefär en lika stor andel av befolkningen sysselsatta i lönearbete 1960 och 1994 (74%). Vad är det som hänt under 30 år? Jo av den andelen som inte har ett lönearbete är samtliga beroende av samhällets stöd för sin överlevnad. Men de känner sig inte delaktiga i samhällsarbetet och betraktas också som marginaliserade. Andelen ökar ständigt. Detta är utvecklingens pris fortsätter Ejvind. Eller som en kvinna i publiken sa- Vi lever under mammonfundamentalismen.

Ekonomismen, fixerandet vid beslutstillfället, hastigheten och marginaliseringen av stora befolkningsgrupper är säkert saker man måste uppehålla sig vid då man funderar på om man kan lära sig att lära ut demokrati, utöver detta att demokratin inte är självklar. Jag kanske återkommer med sådana funderingar.

Karin Lönn

Öppet brev till Björn Wahlgrén:

Även på din (bak)gård

Jag har sett i tidningarna att du tillsammans med ett antal av dina grannar protesterar mot den planerade nya bostadsbebyggelsen på Trastvägen där du bor.

Du är sen många år drivande i en av Lunds mest sympatiska organisationer (där även jag är en skälig passiv medlem), Fot & cykelfolket. På en rad både fantasifulla och konstruktiva sätt, men framför allt ihärdigt, har föreningen verkat för en mänskligare trafik i stan. Den har varit en nagel i ögat på en kommunal trafikförvaltning, med tillhörande politiker, som inte precis äger egenskaperna fantasi och konstruktiv förmåga.

Visst kan cykeln bli ett ännu mer central vehikel i Lunds trafikliv. Det har till och med avsatt spår i

Nu klagar du över att det ska byggas bostäder på en parkeringsplats utanför ditt fönster!

Du klagar också över förlusten av den grönska som under knappt halva året delvis döljer bilarna för dej. Ja, grönt är skönt. Men du kan inte påstå att bor i en stenöken. Jag har vistats en del i ditt kvarter, framför allt när min vän Jan Persson levde och bodde där, och har upplevt grönskan åt allahåll. Väster är en allmänt grön del av staden, med en mängd parker, gräsmattor och småplanteringar, ja till och med en liten vild skog ett stenkast från där du bor. Det är grönområden som är trevliga att titta på, men jag brukar inte se särskilt många stora eller små människor som promenerar eller leker i dem. Jag är böjd att hålla med dem som tycker att vi gott kunde bebygga några, till och med Folkparken om vi inte kommer på något vettigt att använda den till de 364 dagar om året som det inte är första maj. (Jag vet att detta låter hädiskt för några av mina partikamrater.)

Lite grönska försvinner alltså från din utsikt. Men framför allt slipper du titta ut på en parkering. Bilarna får ställas någon annanstans, t.ex. borta vid stationen där det nu ska anläggas en massa p-platser. Där hamnar de under jord så man slipper se eländet. Det blir också betydligt dyrare att ha dem där, och obekvämare med tanke på gångavståndet, vilket medverkar till att göra innehavet svårare, och vi vet båda att det behövs både push och pull i trafikpolitiken, både piska och morot, både bättre villor för kollektivtrafik och cyklar och sämre villkor för bilarna.

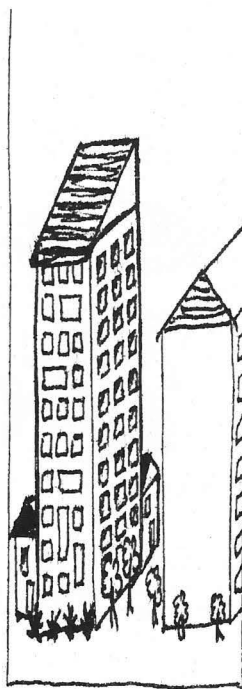
I stället får fler människor möjlighet att bo i ett lika fint läge som du. Du och dina grannar bör naturligtvis kräva att den nya utsikten blir vacker, dvs. att det blir snygga hus!

Du är alltså som jag sa inledningsvis med i en mycket sympatisk förening. Tyvärr är du också med i en mycket osympatisk folkrörelse, som inte minst är stark inom vissa sociala skikt här i Lund. Egentligen är den en världsrörelse och dess internationella paroll är Not in my backyard! Förtätning är bra, järnvägar är miljöriktigt, integrerade bostäder för förstånds-handikappade är humant — men inte just där jag bor. Där ska det vara som det alltid har varit, eller möjligen lite snofsigare så att värdet på villan eller bostadsrätten stiger.

Jag hoppas att, efter närmare eftertanke, din lojalitet är större mot din förening än mot din folkrörelse. Det handlar faktiskt om sanning och konsekvens.

Gunnar Sandin

som ser fram emot en förtätning av Professorsstaden och Tuna, oavsett vad Bevarandeplanen råkar säga

riktlinjerna för den nu aktuella översiktsplanen, där det sägs att tätorten ska byggas ut så att ny bebyggelse ligger på rimligt cykellavstånd från centrum. Fast jag undrar hur vana planförfattarna är vid att cykla. De föreslår hus bortom yttersta Linero, och bor man där har man ett styvt jobb om ens arbetsplats t.ex. är Alfa Laval längst ute på Väster. Risken är att cyklisterna tröttnar och tar till det där fula, du vet.

Därför säger vänsterpartiet och en rad kloka debattörer liksom jag: förtäta mera! Det är en stor livskvalitet att bo i eller nära Lunds centrum, som både du och jag gör, att med cykel nå Mårtensstorget eller järnvägsstationen på fem minuter. Det borde fler få vara med om.

Det har byggts en hel del centrala bostäder i Lund under senare år men många fler får plats. Det som i första hand ska väck är bilarna, som både förfular och stjälar utrymme.

KONGRESS

7-10
JANUARI
1998

Dags för
rättvisa!

Gudrun Schymans tal vid inledningen av Vänsterpartiets kongress i Luleå 7 januari 1998

Jag vill börja med att hälsa er alla välkomna hit till kongressen.

Jag skulle vilja att vi börjar den här kongressen med att vi tänker efter en stund och ställer oss följande frågor:

Varför har vi samlats här utanför Luleå?

Vad är syftet med det vi gör?

Vad är meningen med föreningen?

Vad vill vi med partiet?

Använder vi partiet för att ge oss själva ett livsinnehåll, en identitet eller en position? Eller är det för att vi vill förändra verkligheten?

Och vad är det för mening med de politiska teorier som ligger till grund för vårt parti?

Jo, de ska vara en hjälp för oss när vi analyserar verkligheten. Vi måste ju förstå hur saker och ting hänger ihop om vi ska kunna förändra. Vi måste kunna se och förstå utvecklingsmönstren och sambanden. Men framförallt måste vi utgå från verkligheten när vi bygger nytt.

Hela tiden är det handling och förändring som är målet. Gemensamt för oss som valt att gå med i Vänsterpartiet, och för den delen också för medlemmar i andra partier, är insikten om att vi genom att arbeta tillsammans kan påverka mer än om vi sitter var och en för sig. Gemensamt för alla partier är också att vi måste kunna skapa allianser för att bli framgångsrika och nå våra mål. Men då är det självklart att vi först måste slå fast vilka mål vi själva har som parti. Det är det vi har kongresserna till.

Tillsammans ska vi nu i fyra dagar diskutera och lägga fast politiken. Sedan ska vi föra ut den, föra samtal med människor utanför partiet och bygga allianser för att få se så mycket som möjligt av vår politik förverkligad. På vägen dit ska vi bygga ut partiet och öka medlemsantalet. Så befäster vi rollen som Sveriges tredje största parti.

Det fanns en tid när kommunister och radikala vänstermänniskor var utsatta för ett starkt tryck från alla andra politiska krafter. När vänstern i fackföreningarna person för person över hela landet registrerades i hemliga register. När antifascister internerades i läger för att de ansågs utgöra en säkerhetsrisk. När SKP:s tidningar inte fick distribueras. När partiets demokratiska sinnelag sattes ifråga. När vi

kritiserades för att vara ett Quislingparti som försvarade Stalin i vårt och torrt.

Då var det naturligt att partiet byggde murar mot omvärlden för att hålla ihop. Det var naturligt att man nästan bara träffades internt. Så sent som på 60-talet vet vi att de flesta partimedlemmar i de större fackföreningarna var registrerade i åsiktsregister, uppgifter som flöt runt mellan säkerhetspolisen, försvarsmakten, facket och det socialdemokratiska partiet.

Men läget idag är förändrat. SKP och VPK har blivit Vänsterpartiet.

justitieministern i spetsen gör nu allt för att hindra tillkomsten av en sådan kommission. Men opinionen växer och förr eller senare måste också socialdemokraterna vädra ut i sina garderober.

Läget har även förändrats på andra sätt. Muren har fallit. Sovjetunionen finns inte mer. Den säkerhetspolitiska situationen är ny och annorlunda. Vänsterpartiet anses inte längre som landsförrädare. Vänsterpartiet ses inte heller längre som ett överbudsparti med sedelpress i källaren. Vänsterpartiet är inte längre ett parti som balanserar

freds- och solidaritetsarbetet. Vi är aktiva i kvinnogrupper och miljöorganisationer. Vi för många människors talan och vi är respekterade i breda lager på ett helt annat sätt än tidigare.

Och vi har påverkat de politiska besluten sedan förra kongressen. Vi har medverkat till ett beslut om att kärnkraften ska börja avvecklas tillsammans med socialdemokraterna och centern. Vi har ihop med miljöpartiet och socialdemokraterna medverkat till att vi nu får en miljöbalk för första gången. Vi har fått gehör för våra krav på höjd akassa, höjda barnbidrag och mer pengar till kommunerna. Regeringen har efter en kraftig högersväng tvingats ta flera steg åt vänster bland annat tack vare Vänsterpartiet.

Vi är, kort sagt, ett modernt vänsterparti, som ligger i fas med utvecklingen på ett helt annat sätt än vi gjorde tidigare.

Mentalt, i våra sinnen, måste vi också anpassa oss till den här nya situationen. Det finns medlemmar som fortfarande känner sig osäkra i den nya rollen, som känner trygghet i den gamla tidens arbetssätt, som lever kvar i den tid när vi behövde sluta oss samman. När man ägnade sig åt internt arbete och nöjde sig med att ta politiska uttalanden på årsmötena men inte var så noga med vad man gjorde med de välfilade formuleringarna efter mötena.

Och fortfarande arbetar vi alltför internt för att kunna bli en tung politisk kraft. Vi arbetar fortfarande som på 60- och 70-talet. Vi anordnar medlemsmöten dit tio tappra själar kanske kommer. Medlemsmöten utan teman eller debatter med andra politiska krafter. Förutom medlemsmötena har vi omfattande engagemang i kommunfullmäktige. Ibland är det allt. När vi borde bjuda hem fackstyrelsen på middag, debattera skolan med sossar och moderater på Restaurang Odyssevs eller på Folkets Hus, när vi borde anordna en seminariekväll om kvinnovåldet på biblioteket tillsammans med kvinnohuset, forskare, polisen. När vi borde anordna en temakväll om miljön med kommunens miljögrupper.

Men istället väljer vi ofta att ordna traditionella medlemsmöten. Jag vet att många medlemmar i styrelser och kommunfullmäktige

Vi har kritiskt genomlyst vår historia och tagit fram det som fanns i garderoben. Där finns det mycket som vi är stolta över men där fanns också sådant som vi måste kritisera och ta avstånd ifrån.

Men vi har vädrat våra garderober! Vore det nu inte dags att alla andra vädrade sina och genomlyste sin historia? Det är dags att tillsätta en svensk sanningskommission om den åsiktsregistrering som förekommit och som kanske förekommer än idag. Regeringen med

runt fyra procent för att ta sig in i riksdagen. Och även om vi kommer att föra diskussioner med högt i tak på den här kongressen så är vi inte längre ett parti som slits sönder av interna fraktionsstrider!

Vi är enligt stadiga opinionsundersökningar Sveriges tredje största parti. Vi sitter med i Utrikesnämnden. Vi reglerar tillsammans med socialdemokraterna alla de större städerna och i flera landsting. Vi har ett konstruktivt samarbete med fackföreningsrörelsen. Vi deltar i

redan idag är rätt trötta och många kanske skulle vilja sluta. Jag vet att många medlemmar idag gör heroiska insatser i det vardagliga och nödvändiga partiarbetet. Jag vet att många medlemmar idag dignar under viktiga uppdrag och har svårt att få tiden att räcka till. Och ändå vill jag säga:

Det är inte jobbigare att lägga ned samma tid på spännande temakvällar än på traditionella medlemsmöten. Tvärtom, det stimulerar och vi blir en kraft i kommunen på ett helt annat sätt. Om vi lär oss att bygga allianser utanför partiet. Om vi utvecklas bort från det gamla partiets interna möten och självbeskådning kan vi dra in nya medlemmar i nya aktiviteter i det moderna Vänsterpartiet.

Men politiska partier generellt har det svårt idag med förtroende-frågorna. Partipolitik står inte högt i kurs bland medborgarna. De flesta partier har faktiskt förlorat medlemmar. Och det är inte så konstigt så som politiken utveckls. Vänstersegen i förra riksdagsvalet förbyttes i praktiken till en mittenseger med en orättvis mittenpolitik. Vi har haft politiker på många håll som tagit emot mutor, gått på porrklubbar, svindlat pengar och så vidare. Högers strategi som pågått i decennier att förtala och förklara politik i allmänhet och partipolitik i synnerhet har också satt sina spår. Demokratin försvagas. Grunden för politiken och demokratin är delaktighet men jag tror att det är färre idag än någonsin tidigare som känner sig delaktiga i de politiska besluten.

Och det finns också ett stort avstånd mellan vad politikerna pratar om i TV och i talarstolar och hur människor upplever att det egentligen är. Det gäller hushållsekonomi, det gäller hur situationen är inom vården, eller i skolorna. Om kvinnors möjligheter att komma fram och om vår brist på tid i livet.

När Göran Persson talar om att Sverige som inget annat land i världen lyckats förbättra ekonomin så står det i bjärt kontrast till hur det ser ut i plånboken hos många. När Carl Bildt talar om skattesänkningar på 100 miljarder som får till följd att systemskiftet fullföljs och den rika ska bli ännu rikare, så står det i bjärt kontrast till vad man som arbetslös eller genomsnittlig löntagare vill förverkliga.

Vid köksborden talar människor om hur hemskt det är att många gamla får liggsår och ropar efter en mänsklig kontakt. Samtidigt kommer det bud om mer av besparingspolitik. När allt fler människor har det knapert och skulle behöva mer av en rättvis fördelningspolitik så talar moderaterna om att det är avundsjuka och missunsamhet mot

de rika som ligger bakom när människor säger nej till skattesänkningar för de välbeställda.

När a-kassa, sjukförsäkring, socialbidrag och pensioner sänks då talar Persson om att alla behöver ställa upp. När folk flyr från krig, terror och våld och lämnar allt bakom sig i skräck för sina liv och söker sig en fristad i Sverige, så talar moderaterna om att bara den som har arbete och möjlighet att försörja sig ska få komma hit. När invandrarna trodde att Sverige stod bakom FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och allas lika värde

så talar moderaternas Per Unckel om att invandrarnas tillgång till rättigheter i Sverige kan vinnas "så småningom".

När runt 100 000 kvinnor sitter sysslösa i sina kök efter att ha fått sparken från kommuner och landsting och hör på TV om exportföretagens supervinster så går det inte ihop med Göran Perssons tal om att just socialdemokraternas besparingar var nödvändiga för svensk ekonomi. Vi visade på en annan väg, där rika fick betala mer och redan utsatta mindre. När lågavlönade måste betala över 30 % i kommunalskatt och egenavgifter därtill, då är det dags att höja bolagsskatten från dagens rekordlåga 28 % och ta ut värnskatt från både storbolag och höginkomsttagare!

Det finns pengar i Sverige, mycket pengar. Men de är ojämnt och orättvist fördelade.

I förra valet vann vänstern. Medborgarna krävde rättvisa. Men de fick ökade orättvisor. Uppenbarligen finns det inte bara ett glapp mellan köksborden och talarstolar utan också ett glapp mellan partiernas vallöften och den politik som de sedan bedriver.

Mot den politiska retoriken ska vi i Vänsterpartiet ställa verkligheten och vardagen. Om kartan inte stämmer så är det verkligheten som gäller. Om statsministern säger att "nu har det vänt" men ingen har märkt det så är det vardagen som vi har att utgå ifrån. Om vi har Sveriges mest jämställda regering och den mest jämställda riksdagen och om vi samtidigt upplever att kvinnors vardag försvåras, då är det verkligheten som gäller.

Om vi får höra att Sverige är på väg

att klara målet om halverad arbetslöshet är 2 000 men det är lika många som saknar egen försörjning som tidigare så är det det som gäller. Om vi får höra att EU och EMU ökar möjligheterna för Sverige men vi samtidigt märker att Sveriges självbestämmanderätt och kommunernas ekonomi begränsas, då är det verkligheten som gäller. Den verklighet som säger oss att orättvisorna faktiskt har ökat i vårt land och i världen i stort.

Orättvisorna har ökat mellan rik och fattig, mellan män och kvinnor, mellan svenskar och invandrare. Kortsiktiga ekonomiska vinstintressen har fått gå före långsiktigt hållbara miljöintressen. Orättvisorna har också ökat mellan den rika världen (som ju vi tillhör) och den fattiga världen men också inom respektive land. Klyftorna ökar mellan de som har och de som inte har och gapet växer mellan de som har något att säga till om och de vars röst inte räknas.

Arbetslösheten är den viktigaste orsaken till att inkomstklyftorna växer både i Sverige och internationellt. Pengar ger makt och inflytande. Brist på pengar skapar maktlöshet och uppgivenhet. Därför är arbetslösheten inte bara en fråga om anställning eller ej, om lön eller a-kassa, om kronor och ören, utan vad det handlar om, på djupet, är demokratin. Det gäller människors möjligheter att vara delaktiga. Det gäller varje människas behov att få känna tillhörighet. Att ha makten över sitt eget liv, att ha friheten att forma sin egen framtid, att veta att jag kan klara mig själv men också att jag har tillgång till gemenskap. Att jag finns med i ett sammanhang där det betyder något vem jag är och vad jag säger. Att min kraft tas tillvara, att jag inte ställs vid sidan om.

Utan mänsklig sammanhållning reduceras meningen med livet till den enskildes kamp för att få största möjliga andel av den producerade rikedom. Och aldrig har det väl producerats mer rikedom än idag och aldrig har den varit så ojämnt fördelad. Aldrig tidigare har vi haft så många nya miljonärer parallellt med en växande fattigdom.

Men människan är nu inte en ekonomisk varelse, utan en social varelse. Vi lever av och genom varandra. Ingen människa klarar sig ensam. Därför är arbetslösheten inte bara den arbetslöses problem. Därför är den ensamma mammans brist på pengar och tid inte bara hennes eget problem. Därför är köerna till socialbyråerna inte bara dom köandes problem. Därför är den gamla människans rop på hjälp inte bara den gamles rop. Därför är de homosexuellas utsatthet inte bara deras egen

utsatthet. Därför är förnedringen av människor på flykt inte bara deras egen förnedring. Den är också vår. När vi förnekar en människa hennes människovärde förnekar vi också oss själva. Vi gör våld på vår grundläggande respekt för varje människas lika värde.

Dagens verklighet tvingar oss hela tiden att nagga våra värderingar i kanten. Vi ser fattigdom och utslagning, vi ser barn som far illa och ungdomar som inte får fotfäste, vi ser sjuka som inte får den sjukvård de behöver, vi ser gamla som inte får den omvårdnad som är dem så väl ut. Vi ser människor som slussas mellan alltmer urholkade välfärdssystem, i ett grymt "svarte-petter"-spel där den som förlorar mest är den som behöver hjälpen bäst. I storstäderna ökar antalet hemlösa samtidigt som de som bor, bor för sig. De rika för sig och de fattiga för sig.

Vi ser och vi tycker inte om vad vi ser. Vi hör och vi tycker inte om vad vi hör. För det vi hör är tystnad. Tystnad från människor som vet hur det egentligen är men som inte vågar säga ifrån. Man vågar inte av rädsla för att bli betraktad som obekväm, av risken för att förlora jobbet. År 1998, i dagens Sverige, i en utvecklad demokrati, vågar inte människor framträda med namn när de vill påtala missförhållanden på sin arbetsplats. Medlemmar ringer anonymt till sin fackliga företrädare. Styrelseuppdrag vill man inte ta på sig för då kanske man ligger illa till i de kommande individuella löneförhandlingarna. Lojalitet påbjuds uppifrån, från arbetsgivare och politiska pampar. Lojalitet med makten.

Lojalitet med unkna manliga maktstrukturer som favoriserar prestige och maktlystnad framför civilkurage.

Visst är det väl märkligt att vi i dagens Sverige har fackliga ledningar som hellre sitter i knät på regeringen än tillvaratar sina medlemmars intressen. Jag tänker på frågor som försämrings för förtidspensionärer, egenavgifterna, halveringen av utbildningsbidraget för de utan a-kassa, sämre regler för deltidsarbetslösa.

Och visst är det väl märkligt att vi i dagens Sverige har fått en regering som är mer intresserad av att administrera makten än att se till människors möjligheter att leva ett gott liv. Och visst är det väl märkligt att vi har fått en politisk byråkrati där snart ingen kan urskilja vem

somegentligen har ansvar. Där alla skyller på någon annan eller gömmer sig bakom diffusa beslut som ingen egentligen känner till innebörden av. Där politiskt tillsatta tjänstemän, med den imponerande titeln "sakkunniga", presenterar beslutsunderlag vars främsta kännetecken är just brist på kunskaper om de faktiska förhål-

landena. Sällan har väl Riksdagen fått så många dåligt underbyggda förslag som under de senaste mandatperioderna och aldrig tidigare har väl bristen på kunskaper om verkligheten varit så framträdande. Ett "kunskapslyft" i regeringskansliet rekommenderas varmt!

För att ytterligare belysa den verklighet vi har att orientera oss i, vill jag citera ur Björn Elmlunds bok "Dom däruppe, dom där nere". Han beskriver åtta tendenser i utvecklingen den senaste 10-15 åren;

1. De ekonomiska klyftorna ökar.

2. Konturerna av en ny underklass blir synliga. Andelen fattiga hushåll med en disponibel inkomst under Socialstyrelsens socialbidragsnivå ökade mellan 1990 och 1995 från 3% till 7%. Under 1996 och 1997 kom de saftigaste smålönarna för vanliga löntagare i den budgetpolitik som regeringen bedrev.

3. Det fysiska avståndet mellan väljare och valda ökar. Socialdemokratiska statsråd stötte förr då och då ihop med vanliga väljare. Idag är regeringskansli och riksdagshus hermetiskt tillslutna och bevakade. Både säkerhetskrav och EU-förpliktelser minskar de svenska politikernas kontakter med folket. Statsråden åker alltmer sällan reguljärt.

4. Föraktet uppfifrån blir öppnare. Ett exempel är Marian Radetzky's uttalande att lägstalönerna borde sänkas till 5 000 kronor/månad, eftersom dessa människors arbetsinsats "inte är värt mera", och för att "hungliga lejon jagar bäst!". Birgitta Swedenborg på Studieförbundet Näringsliv och Samhälle ansåg att A-kassan "av incitamentskäl" borde sänkas till 60%!

5. Föraktet nedifrån blir öppnare. År 1968 svarade 46% av svenska folket att de som satt i Riksdagen inte tog hänsyn till "vad vanliga folk tycker och tänker". År 1994 hade siffran stigit till 70%. Borde inte detta mana till någon slags eftertanke?

6. Människors lika värde devalveras. Med den strängare socialbidragsprövningen som tillämpas under senare år trycker man ner den enskilde i självförakt. Arbetsförmedlare som varit beredda att diskriminera invandrare om företagen så ville, har glömt bort människovärdet.

7. Experter väger tyngre än folkvalda. Men antalet exempel på experter som huggar i sten är snarast större än vad de folkvalda har gjort sig skyldiga till. Exempel är skattereformen som skulle finansieras med dynamiska effekter, kreditavregleringen som knappt alls skulle märkas, neddrag-

ningen av inflationen 1991 som inte skulle påverka arbetslösheten.

8. Geografisk skiktning. En ökande skillnad mellan norr och söder, mellan Stockholm och övriga landet.

Detta är verkligheten.

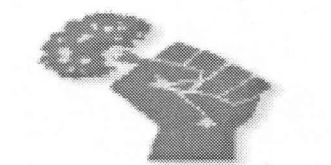
Verkligheten är också enligt en undersökning att bara 47% av skolungdomarna ansåg att demokratin är det bästa sättet att styra Sverige. Vad slags alternativ har de övriga 53 procenten? Vi får hoppas på. "Vet inte". 1996 förlorade de politiska partierna 36 000 medlemmar. Vart försvann de?

Vi kan se hur en globaliserad ekonomi hotar samhällets styrbarhet och därmed hela den politiska idén, vi kan se hur eliternas arrogans tilltar, vi kan se

en dold men effektiv lobbying, en försvagad och funktionäriserad fackföreningsrörelse, medier som ertappar politiker på Crazy Love men försummar att granska EU och glömmar storsvindeln, glömmar de 60 miljarder som försvann i bankkrisen, de 90 miljarder som 1992 kanske försvann i försvaret av kronan, och de 70 miljarder som skattereformen kostade under sina första år.

Detta är verkligheten. Den verklighet som vi vill förändra och där vårt verktyg är politiken. Men har politiken den kraften, den styrka som behövs? Många tvivlar och det behövs onekligen förtroendeskapinge åtgärder. Jag ska ta ett exempel och komma med ett förslag.

Om det nu är så att vi i samtliga partier menar allvar när vi säger att arbetslösheten är den viktigaste och mest avgörande frågan, hur kommer det sig då att det inte händer någonting? Det är en berättigad fråga som allt fler ställer sig. Jag också. Arbetslöshetssiffrorna har visserligen minskat eftersom människor deltar i

utbildning och arbetsmarknadspolitiska åtgärder av olika slag, men sysselsättningen har inte ökat. Människors möjligheter att försörja sig själva har inte förbättrats. Detta är verkligheten och detta är problemet. Det problem som de flesta människor vill att vi politiker ska göra någonting åt. Människor som har gett oss ett förtroende vill att vi ska göra något, att vi ska handla, att vi ska åstadkomma en förändring. Vi har ett ansvar.

Problemet är svårt för vi befinner oss i en ny situation, i ett nytt läge. Det måste vi alla inse. Vi har en

internationaliserad ekonomi, med globala och fria kapitalrörelser, med ett begränsat nationellt handlingsutrymme för den ekonomiska politiken, med ny teknik som har rationaliserat bort en hel del tunga och monotona arbeten och vi har växande krav på allt högre avkastning från alltmer giriga och anonyma ägarintressen. Detta är verkligheten.

Den nya situationen kräver nytänkande, kreativitet och gränsöverskridande samarbete. Inte bara genom att vi överskrider de nationella gränserna genom internationellt samarbete, folkligt, fackligt och politiskt, utan också att vi överskrider de traditionella partipolitiska gränserna. Att vi, samtliga partier, gemensamt sätter oss ner för att försöka finna lösningar på vår tids ödesfråga, arbetslösheten. Det vore att ta ansvar och det tror jag att många människor vill se. Att vi sätter oss ner som vuxna och kloka personer och resonerar. Att vi har så pass mycket respekt för varandra att vi tilltror samtliga något klokt. Att vi bidrar var och en med våra förslag och försöker mejsla ut något som kan vara början till den förändring som så många längtar efter.

Vi har våra förslag; omfördelning av pengar från de som har till de som behöver, mer pengar direkt till kommuner och landsting, utbildningssatsningar, arbetstidsförkortning, stimulanser till egenföretagare och små företag, satsningar på servicesektorn, miljöomställning, skatteväxling. Andra partier har andra, men också ibland liknande, förslag.

Det är dags att sluta diskutera vems felet är. Debatten om vilken regering som hade det största eller minsta ansvaret är bara tröttsamt att höra. Istället borde vi se problemet i vitögat. Vi har en ny situation med en ny arbetsmarknad och med en ny arbetslöshet. Tillsammans borde vi kunna komma några steg framåt, mot målet att alla människor ska kunna ha en egen försörjning. Om vi utkräver det ansvaret av oss själva så skapar vi också respekt för politiken. Då kan människor känna tilltro till politiken som en kraft, som ett verktyg för att skapa förändring.

Min erfarenhet är att svåra problem löser man bäst vid köksbordet. Där finns vardagen, där finns verkligheten och där ska också politiken finnas. Som en naturlig del av livet. Så därför utfärdar jag nu en inbjudan till mitt eget köksbord. Samtliga partiledare är välkomna till ett prestigelöst och konstruktivt samtal om hur vi ska komma tillrätta med arbetslösheten. Vi tyngs inte av dogmer och prestige. Vi vågar lägga partiprestigen åt sidan och visa att vi vill ta ansvar. Och om partiledarna nu inte skulle vilja sitta just vid mitt köksbord så behöver det inte stå och falla med lokalen. Det viktigaste är att vi möts och börja tala med varandra

på allvar. Det tycker jag skulle vara en bra början på valrörelsen!

Vi måste också skapa ett gränsöverskridande samarbete i produktionen - genom de arbetande människornas fria associationer, för att tala med Marx. Vi är anhängare av ett starkt samhälleligt - statligt och kommunalt - ägande av de tillgångar som ger grundförutsättningarna för produktionen; utbildningen, kulturen, vården, omsorgen, kommunikationerna och transporterna. Men det samhälleliga ägandet är inte tillräckligt. Erfarenheterna från diktaturerna i Öst var ju också just detta; ett statligt toppstyrt ägande ledde till att människor inte kände något eget ansvar, inte upplevde någon egen gemenskap. Det individuella ansvaret och engagemanget är en drivkraft när vi ska utveckla produktionen och det svenska näringslivet i ekologiskt och socialt rimliga former. Att arbetande människor tar ett gemensamt ansvar för det långsiktiga ägandet - i kooperativ, genom fonder eller på annat sätt, är en väg att demokratisera den ekonomiska makten.

Ansvar får människor att växa. Ansvar får också partier att växa. Vänsterpartiet har växt med det ansvar som följde på 1994 års valresultat. Och vi ser fram mot ökad tillväxt. För vi behövs som motkraft. Som motkraft till högerens konservativa och privatiserade tänkesätt, till deras förlegade föreställningsvärld om de fria

marknadskrafterna som mirakulösa välståndsskapare. Och vi behövs som motkraft till socialdemokratiens byråkratiserade och arroganta monopoliserade maktutövning.

Vi behövs som agenter för den mänskliga makten. Till försvar för människan mot myndigheten. Till försvar för gemensamt ansvar för vardagsstryggheten, genom en gemensamt finansierad och organiserad vård och omsorg, med en skola där varje unge blir sedd och uppmuntrad. Vi behövs som försvarare för de människor som utpekats som bidragsBEROENDE, som om de vore några slags missbrukare, där det är deras eget fel att det inte finns jobb eller att A-kassan inte räcker eller att deltidslönen inte räcker både till mat och kläder och hyra.

Vi behövs för att visa världen att respekten för varje människas lika värde inte är uppnådd så länge kvinnors erfarenheter och kunskaper inte tas tillvara. Vi behövs för att föra de lokala och globala miljöintressenas talan. Vi behövs helt enkelt för att ge röst åt de intressen och värderingar som inte låter sig representeras genom

aktieinnehav, styrelseposter eller klippkort i gräddfilen till Bryssel.

Vi har ett ansvar och vi tar ett ansvar. Vi vet inte mest, vi vet inte bäst men vi lyssnar och lär, vi diskuterar och analyserar. Vi bjuder in till samtal och vi deltar

där människor är. Inte för att tala om hur det ska vara men för att tala om hur vi skulle vilja att det var. Vi har ett mål, inget slutgiltigt, vi tror inte att samhället blir färdigt i den bemärkelsen att vi kan säga att nu är vi framme, nu är det klart. Men vi har ett mål och det är att alla ska kunna delta i samhällsbygget och att det samhälle vi bygger ska vara till för oss människor.

Att alla, oavsett var du bor på jordklotet, oavsett vilken hudfärg du har, oavsett om du är man eller kvinna, ung eller gammal, skall ha rätt till ett värdigt liv. Och vi tror att vägen dit går genom rättvisa, jämlikhet, jämställdhet och solidaritet.

Det här är ett övergripande mål, en vision, som vi vill levandegöra genom alla de konkreta förslag som vi presenterar i kommuner, lands-ting och riksdag. Och som vi förtydligar i det förslag till valplattform som vi nu förelägger kongressen, tillsammans med förslaget till internationellt uttalande och förslaget till utbildningspolitiskt program.

Vi tror på rättvisan som en produktiv och skapande kraft och vi tror på solidariteten som den enda verkligt hållbara överlevnadsstrategin. Solidaritet betyder gemensamt ansvar. Att vi tar ansvar inte bara för oss själva utan också för andra. Inte bara för de vi känner utan också för de vi inte känner. Inte bara för människor i vårt land utan också för de i andra länder. Inte bara för nu levande utan också för kommande generationer.

Och jag tror att det är så som de flesta av oss vill leva våra liv. I en förvisning om att min personliga frihet inte inkräktar på någon annans frihet. Att mitt sätt att leva inte begränsar någon annans livsutrymme. Det finns ett värde i att slippa se människor som rotar i soptunnorna, som sover i portupp-

gångarna eller på parkbänkarna. Det finns ett värde i att slippa kliva över lik på vägen till arbetet. Det finns ett värde i att slippa se människor förnedras. Det finns ett värde i att veta att jag bidrar till ett samhälle som respekterar varje människas rätt. Det värdet har ingenting med pengar att göra. Det värdet kan inte omsättas på börsen. Det värdet kan man inte handla med. Det värdet är inte till salu. Det värdet heter människovärdet och det värdet kan bara upprättas genom människors egen kraft. Genom mig och genom dig. Genom oss tillsammans.

Genom att vi går ut och ställer partiet till förfogande för alla de som vill ha en förändring, bort från konsumtionshysteri och prylfixering, bort från knäfall under kronkurser och procenträknare, bort från maktfullkomlighet och människoförakt.

Om vi låter partiet bli ett forum för mänskliga möten, där vi med respekt lyssnar på varandras erfarenheter och kunskaper, kan vi utveckla en politik som bygger på att vi noggrant har satt oss in i frågor, på att vi har kunskaper som gör att vi kan utveckla en hållbar argumentation. Då lovar vi inte något som vi inte kan förverkliga.

Då ökar vi inte vårt väljarunderlag genom att piska upp ogrundade rädslor, genom att förvränga sanningen eller genom att utnyttja människors okunskap, andliga nöd eller materiella brister. Då bygger vi partiets politik på kunskaper om verkligheten och då hotas inte vår identitet av att vi också har förmåga att samarbeta med andra. Tvärtom. I samarbetet växer vår självkänsla och vår tilltro till vår egen förmåga och då förstärks också vår egen identitet. En

identitet som bygger på en orubblig respekt för människans värdighet.

Nu finns det kanske de som undrar varför jag har talat så lite om de internationella frågorna, om vår avsky inför mordet i Algeriet, om Hennes & Mauritz och Ikeas utnyttjande av barnarbetare, om Göran Persson som JAS-försäljare och så vidare. Eller varför jag inte sagt mer om vår inställning till EU och EMU eller varför jag inte har gått mer in på vår skattepolitik. De frågorna kommer upp i andra sammanhang på kongressen. När vi ska diskutera valplattformen och det internationella uttalandet.

Men jag vill passa på att säga att i alla de diskussioner som har fört fram till de förslag som vi nu förelägger kongressen, så har

partiledningen kommit till stor enighet. En enighet som faktiskt har präglat hela den här kongressperioden. Och som har gjort att vi också har kunnat se en del av våra krav förverkligade. Regeringen har faktiskt, efter många och stora kliv till höger, tagit några steg till vänster. Och vi ska se till att de vågar ta fler!

Den fråga som kanske har diskuterats mest under den här kongressperioden, både i och utanför partiet, är vad vi menar när vi säger att vi är ett feministiskt parti. Diskussionen har lett fram till att vi har formulerat oss i ett principprogram som partistyrelsen antog i början av december förra året. Det programmet ska vi använda för att synliggöra de föråldrade maktstrukturer som fortfarande diskriminerar och förtrycker kvinnor. I vårt land och andra länder. De konkreta uttrycken är allt ifrån de mer finstilta lönediskrimineringen och över till brutalt våld, sexuell exploatering och könsstympning. Det här är en verklighet som vi vägrar att blunda för, som vi vill förändra, eftersom vi menar allvar när vi kräver respekt för varje människas lika värde.

Men jag har alltså inte uppehållit mig så mycket kring partiets konkreta förslag i olika frågor. Jag har istället valt att koncentrera mig

på frågan om politikens villkor och partiets roll. Jag har gjort det för att 1998 är ett valår och vi har att gå ut och besvara den kanske första och viktigaste frågan som människor ställer sig: Varför ska jag överhuvudtaget rösta? För att kunna möta den frågan måste vi veta vilka vi är och vad vi vill. Vi måste veta att de snabba förändringarna och de förändrade maktrelationerna i samhället kräver att vi hela tiden gör nya analyser, skapar nya begrepp, ett nytt språk och nya sätt att arbeta.

Vi ska kunna tala om för människor att vi är ett parti som hela tiden formar vår politik utifrån kunskaper om dagens verklighet, och att vi kan göra det för att vi befinner oss i den. Vi har egna livserfarenheter och vi lyssnar på och tar till oss andras. Vi känner människors behov av frihet och trygghet för det är våra egna behov. Vi vet att människor vill leva i ett samhälle som genomsyras av ärlighet, öppenhet och tolerans, för det är vad vi själva vill. Vi är inte annorlunda för att vi är vänster. Det är inget konstigt med att vilja människors väl. Vi har bara tagit ställning. Vi har formulerat i ord vad många människor tycker och känner och vi vill omsätta orden i handling. För det krävs arbete,

politiskt arbete, och i det arbetet behöver vi ett verktyg och det verktyget är partiet. Konstigare än så är det inte.

Vi är inget parti för karriärer som vill bli politiker för att skaffa sig egna förmåner. Vi är inget parti för de som ser politiken som en proffession. Vi är inget parti för påtänkta landshövdingar eller generaldirektörer. Vi är ett parti för vanliga människor. För människor som vill vara med och förändra, som vill och vågar tänka nytt, som ser möjligheterna i framtidens utmaningar och som vägrar att låta sig tystas.

Vi vet vårt uppdrag. Vi är agenter för den mjuka makten; för rättvisan, för solidariteten, för respekten för varje människas lika värde.

Partiets bästa kongress

Så sitter man här på söndagskvällen, något trött, och nyss hemkommen från vintern i Luleå och ser tillbaks på de senaste dagarnas kongress. En kongress som man ju redan innan man åkt fått refererad i tidningarna. Det kändes nästan onödigt att åka. Sydsvenskan visste ju redan att berätta att det skulle bli stora stridigheter mellan två fraktioner, och även om vi kanske ändå inte skulle byta partiledare så skulle det i varje fall bli en splittrande strid. Dessutom skulle "förnyaren" Hans Andersson petas ur partistyrelsen. När ni läser detta vet ni förstås från massmedia att det inte gick så. De förväga tidningsreferaten var grundligt felaktiga.

Gudrun enhälligt vald

Gudrun valdes enhälligt och utan att något anfördes mot henne eller för någon annan. Dessutom valdes Hans Andersson med stor majoritet till partistyrelsen. Från många av de olika distriktsdelegationerna, även Skånes, arbetades det för att Hans skulle bli vald. Han fick också ett överväldigande stöd från talarstolen, då ett 30-tal delegater pläderade för honom. Det gick så långt att någon uttryckte farhågor om att han skulle spricka. Det gjorde han nu inte, och vald blev han.

Vår bästa kongress

Hur gick det annars på kongressen? Jag tänker inte redogöra för hur det

gick i de olika motionerna och andra beslut, utan snarare ge ett intryck av kongressen som sådan. Troligen är det den bästa kongress vi haft! Stämningen var mycket god, och allt andades optimism inför framtiden och årets val. Men hur var det då med splittringen? Ett litet parti rymmer bara en åsikt, blir det två leder detta ofelbart till splittring.

Vi är nu ett så stort parti att det rymmer fler åsikter. Vi är naturligtvis inte eniga, men skulle det vara så att i Sveriges tredje största parti fullständig enighet skulle råda i alla frågor vore detta snarast en fara för demokratin

Stor spännvidd

Det är nog endast i stalinistiska partier som alla har samma åsikt, utåt. Jag tror nog att vi efter denna

kongress kan konstatera att vänsterpartiet är ett stort, betydelsefullt och ansvarsfullt parti där en stor spännvidd mellan olika åsikter finns, men där en gemensam syn på ett rättvist och jämlikt samhälle förenar oss. Vi är ett parti där åsiktsskillnader inte är splittrande utan berikande, ett parti förenat av socialism och feminism, ett parti som kan gå först i kampen för ett rättvisare och bättre samhälle. Det är denna känsla som dominerar så här just hemkommen från kongressen.

Förra kongressen, den i Södertälje, var ganska annorlunda. Där kände man hela tiden att det fanns två riktningar. Sådana som oftast stämplas som "förnyare" och "traditionalister", eller i andra termer "k-märkt" eller inte. Detta mönster kunde man då se i de många omröstningarna. Denna gång kunde man knappast se något sådant.

Det verkar som om allting skulle varit bra med vår kongress, fanns det då inget negativt? Jo naturligtvis. Alla beslut blev väl inte som jag eller Skånedlegationen ville, men det var verkligen inte värre än att det gott går att leva med, utan att känna alltför stor besvikelse.

Tidspress

Men det var en annan sak som inte var riktigt bra, en sak som inte rör innehållet i besluten, men väl formerna för dem. Det kan tyckas demokratiskt att man får motionera

om vad man vill och att yrka på vilka ändringar som helst i program och uttalande, och att man sedan går till beslut om detta. Men när det är hundratalet motioner och långa programtexter och man har väldigt begränsad tid är det en omöjlighet att genomföra besluten på ett demokratiskt och vettigt sätt. En debatt förutsätter en dialog, man måste ha flera tillfällen att yttra sig och man behöver rätt till replik. Nu fick man två minuter för ett första yttrande, och nästan alltid streck i debatten från början eller efter endast några få talare. I stället för debatt får man en sekvens av monologer.

SVårt se helheten

När vi skulle besluta om valplattformen och sedan även om det internationella uttalandet, fanns det väldigt många yrkanden allt från principiella frågor ned till enkla språkfrågor. Resultatet var att vi röstade genom dokumenten nästan mening för mening! Man hade ingen som helst möjlighet att se helheten i dokumentet. Ibland verkade församlingen vara en redaktionskommitté på 225 personer, detta fungerar inte särskilt bra.

Nu tror jag att även med dessa brister så blev slutresultatet relativt bra och vi har ett gott underlag för årets valrörelse.

Slutomdömet är att det var en ovanligt lyckad kongress.

Göran Fries, delegat för Skåne.

Resa till Dalarna

I sällskap med 14-årige sonen företog jag i mellandagarna en resa till Dalarna, för att uppleva vinter på nära håll. Som något så när miljövänlig och därtill bekväm resenär, valde jag givetvis tåg för att komma dit. Det visade sig dock var en lång men ändå möjlig tur att göra.

Den första sträckan till Mjölby avverkades raskt via X2000-tåg på lite mer än 2 timmar. Där bytte vi till intercittytåg, inte lika raskt men dock fullt uthärdliga 4 1/2 timmar. Nu började matsäcken ta slut och vi längtade efter något annat än det godis vi hade kvar. På detta tåg fanns endast man med mobil matvagn som kunde erbjuda inplastade mackor och kaffe, kalla drycker var slut. Vi hade checkat tidbellen emellertid och visste att vi hade nästan 2 timmar på oss i Borlänge. Då skulle vi äntligen äta middag.

Väl framme där började vi med att kolla om det fanns någon servering på stationen. Jo, det fanns en pizzeria, men den hade redan stängt, kl 18 på lördagar. I

pressbyrån höll man på att städa, kl 18 hade den också stängt. Vi bestämde oss då för att försöka bli av med vårt bagage, som var tämligen tungt. Det fanns en väntesal, men till detta behövdes ett antal 5-kronor som vi inte var utrustade med. Inte hade stationen vid den här tidpunkten någon personal heller som skulle kunnat växla.

Då tog vi vårt pick och pack och kämpade ut i snön. Det visade sig att stationen låg för sig själv omgiven av större bilder och spår. Stan kunde man skymta i fjärran. Utanför stationen kunde man inte ens se ett korvställe, men en bit därifrån låg det ett tjugigare matställe. Vi fortsatte dit, men väl framme där kunde vi konstatera att det nog inte var något för oss. Det var ett finare ställe med garderob och bordsbeställning.

Vi återvände till stationen. Långt bort i fjärran kunde vi se Mac Donalds välkända skylt. Det var emellertid inte möjligt att sig dit för oss överlastade vandrare.

Eventuella taxi hade för länge sedan försvunnit från stationen.

Vad kunde vi då ta oss till? Endast väntsalen återstod. Men där stod en nattvakt och körde ut alla som dröjt sig kvar där. Vi läste på en skylt, att även denna stängde kl 18 på lördagar! Vi fick slå oss ner på en bänk och dela på sista choklad-

biten och dricka den sista skvätten från termosen.

En annan resenär råkade mer illa ut. Då hon återvände till stationen och försökte ta sig in i den stängda väntsalen för att hämta sin väska, fanns det ingen att vända sig till på stationen. Hon gick då till telefonhytten för att ringa till polisen.

Luren var avryckt och någon annan fanns inte. Vi kunde då låna ut telefon till henne och hon ringde till polisen som lovade att larma nattvakten som skötte inläsningen. Hon väntade länge, mycket länge och det hände inget. Till slut kom det en polisbil och det visade sig att denna bil inte var utrustad med telefon. Det hade man inte råd med i Borlänge! Hon fick då låna min telefon igen och fick lämna ett meddelande till Securitas telefonsvarare!

Nu började det bli spännande, om väskan skulle kunna komma ut innan kvällens sista rälsbuss till Malung gick! Även stationens fylla var engagerad i detta och alla väntade ivrigt på nästa bil. Nattvakten anlände till sist och kunde hjälpa damen med väskan.

Så mitt råd är att undvika att bli sittande i Borlänge, såvida man inte är mätt eller eventuellt reser med ett lättare bagage eller ...

Fö är det härligt att ut och resa tåg, för det mesta!

Karin B

HAR DU FLYTTAT? Skicka in hela adressdelen till Veckobladet (Se ovan)

NY ADRESS

Kongressen.....

forts fr sid 1

Uttalandet försökte undvika att diskutera alla geografiska områden med konflikter, och alla rörelser som förtjänar, eller inte förtjänar stöd. Och i stort sett fick det behålla den karaktären. Ett mycket väl-motiverat tillägg om barnens situation gjordes, och som gubben ur lådan, det allra sista hoppade en man från Norrbotten upp och fick igenom något om Kuba i listan över prioriterade uppgifter. Redan tidigare var ett tillägg gjort som pekade på blockaden mot Kuba som ett exempel på USAs agerande som självutnämnd världspolis. De som är intresserade av vänsterpartiets hållning gentemot Kuba kan på partikansliet beställa den reserapport Eva Zetterberg och Birgitta Säfvefjord skrev efter sitt besök där tidigare i år.

Om personvalen

Det är svårt att veta vad man ska använda för termer när man ska försöka analysera vart parti går. Man blir utbudad om man använder de gamla begreppen förnyare och traditionalister. De flesta i partiet vill inte definiera sig som någotdera. Och jag har själv hävdad att i arbetet i partistyrelsen är det mycket sällan man i konkreta frågor kan urskilja en sådan skiljelinje. Vi är alla traditions-förnyare, sa Lars Ohly, och någon mening har han naturligtvis rätt. Ändå finns det ju en politisk skillnad som kommer fram just på kongresser och i personval och som i stort sett följer de gamla linjerna.

Det är också tydligt att det finns grupperingar som stödjer varandra och nätverkar inför val. Självklart är det politiska skillnader. Om det inte var politiken skulle det vara ganska trist, för i så fall skulle det röra sig om mobilisering för personlig makt. Och jag vill helst tro att vänsterpartister vill ha makt, inte av personliga skäl utan för att kunna genomföra vår politik.

Resultatet av valen kan sägas ligga i en mitt, men en mitt som enligt min åsikt innehåller för många av de gamla traditiona-listerna. Fast många av dem har ju faktiskt ändrat sig. Om jag tittar på partiet ur mitt perspektiv, som en av förnyarna i början av nittio-talet, så tycker jag mig kunna säga att vi har vunnit politiken men förlorat personerna. Det är svårt för någon av de namn som då drev på förnyelsen att bli valda till olika poster.

De ihärdigaste traditionalisterna kunde i pläderingsanförande

argumentera för politisk bredd, men det gällde naturligtvis bara bredd åt ett håll. Så har vi ett ungdomsförbund som som insko-lat våra nya unga medlemmar i gamla traditioner. En del av dem förstår också att omsätta sin marxistiska skolning i god politisk praktik, medan det för andra är fraserna som är viktiga. Jag tycker det är lite obehagligt när flera yngre partikamrater, bland dem Monica Blomqvist från Lund pläderar inför valet till program-kommissionen, för en kandidat som presenterar sig själv som marxist-leninist.

Bredd åt ett håll

Vi har haft en förfärlig valbered-ning, sett ur mitt politiska perspek-tiv. Nu visade det sig att den även var inkompetent och gjorde ett rejält självmål. Ni har säkert redan läst om deras försök att peta Hans Andersson. Någon motivering till varför de som inte är med på listan är utanför ger aldrig en valbered-ning. Massmedias tolkning var att han sågs som samarbetsman med socialdemokraterna. Att det var han som skött mycket av kontak-terna i riksdagsarbetet. Det tror jag ligger mycket i. Inofficiellt läckte valberedningen att motiven var feministiska. Gudrun hade för mycket män omkring sig och de ville bryta den ringen. Ja, feminis-men kan brukas till mycket.

Valberedningen fick rejält med stryk. De hade totalt missbedömt situationen. Hans fick ett massivt stöd och gick ur striden mycket, mycket starkare än tidigare. Och de som inte reserverat sig i valberedningen blev inte omvalda till den nya. Från Skåne hade vi stödnominerat Hans och Mats Åström hade följt valkonferensens vilja och reserverat sig.

Skånes valkonferens överspelad

Skånes valkonferens hade också beslutat att nominera ett enda namn till en ny valberedning - mitt. På ett midnattsmöte under kongressen beslöt Skåne delegationen på förslag av delegationsledaren Monica Blomqvist från Lund att nominera även Mats Åstrand för ytterligare en period. Kongressens delegationsledare fungerade som valberedning till den nya valbered-ningen. Monica förde fram både mitt och Mats namn, men pläde-rade enligt mina inofficiella informanter enbart för Kalle Larsson ungdomskandidat från Stockholm. Det fanns andra delegationsledare som uttryck-

Kära vänner,

förr var fredagar en höjdpunkt i min tillvaro. Efter att arbetet var färdigt på eftermiddagen gick jag iväg från arbetet, hämtade barnen och skyndade mig hem. Väl hemma slet jag överallerna av ungarna och kastade mig sedan över posten för att - läsa Vecko-bladet!

Sedan började eländet. Först började posten flippa och inte skicka ut tidningen i tid. Nå, den allerta redaktionen flyttade arbetskvällen till måndagar för att tidningen, visserligen utan så aktuellt innehåll, fortfarande skulle komma ut på fredagen. Detta brukade jag få reda på under måndagen eller tisdagen kom-mande vecka. Under mellantiden hade jag nämligen flyttat och får därför tidningen eftersänd vilket tar en lång tid för detta postverk som vi begåvats med.

ligen motsatte sig mitt val på grund av min politiska hållning. Så på det förslag som kongressen fick sig förelagt var Mats föreslagen. I plenum pläderade några skåningar både för mig och Mats Åstrand, Monica dessutom för Kalle Larsson. Vi skåningar hade tur att Mats blev vald. Att nominera två från Skåne innebar ju självklart en risk för att ingen av oss skulle få tillräckligt med röster.

Och ändå var det jättebra

Nu har jag utförligt redovisat några av mina intryck och betänkligheter. Och jag är rädd att jag ger alldeles fel intryck av kongressen. Min huvudbedömning är nämligen att vi står enade i de flesta viktiga politiska ställningstaganden och att vi går mycket starka in i valrörelsen. Resultaten av valen är totalt sett positivt, inte minst har vi en bättre valberedning.

Det var en mycket trevlig stämning på kongressen och under tågresa dit och hem i ett eget hyrt tåg. Vi som hade privilegiet att få vara med känner oss stärkta.

Ann Schlyter

Men varför är du så dum att du inte ändrat din adress? Om nu tidningen årså viktig, varför kunde du inte kontakta kamraterna och få adressen fixad? Tro inte att jag glömt bort detta. Givetvis mailade jag mina vänner i redaktionen i god tid om att vi flyttat och därmed gärna ville ha tidningen till vår nya adress. Men av någon anledning gick detta dem förbi. Därför försökte jag med att maila partiet och dess socialordförande men inte ens han lyckades ändra våra upp-gifter i VBs register.

Nu är det åter fredag och jag längtar så förfärligt efter Vecko-bladet. Kan inte någon av er se till att vi får det i fortsättningen till vår nya adress?

Ylva Stubbergaard
Småskolevägen 12
224 67 Lund

Tack på förhand kära redaktion

Mårten

Vänsterpartiets

Årsmöte

Lördagen den 31.1

Tid och plats
meddelas senare

MÖTE MÖTE

KOMMUNALPOLITISKA GRUPPEN
möte Må 19.1 kl 19.30 - 22.00 på par-tilokalen. Ämne: LundaMaTS - Slutligt ställningstagande. Alla trafikintres-serade uppmannas komma.

RÖDA KAPELLET Sö 18.1 Rep med Joakim på Folkuniversitetet kl 18.45. Obs ny kod, så kom i tid. Låtar: 84, 133, 134, 166, 194, 210, 218, 251, 298, 325, 349 och 351. Valmötesgruppen träffas hos Ulf och Essie onsd. 21.1 kl 19.30.

VECKOBLADET

Detta nummer gjordes av Karin Blom Marianne Sonby och Bodil Veige. Näste redaktör: Rolf Nilson.

Manus sänds per post till: Veckobla-det, Svartbrödersg 3, 223 50 Lund. Måndag e. 17 till fax 046-123123. Manus mottas gärna på epost, vp@lund.mail.telia.com eller 3,5" diskett.

Telefon till redaktörerna:
Karin Blom 046-14 16 12
Rolf Nilson 046-12 90 44
Gunnar Sandin 046-13 99 58
Vid utebliven tidning ring:
Sven-Bertil Persson 046-13 82 13.